

We Lwowie, dnia 22. października 1904.

Aleg. 253

Sprawozdanie

Komisji gospodarstwa krajowego o zarządzie krajowym składem publicznym
połączonym ze składem wolnym w Krakowie.

Wysoki Sejmie!

Przedłożone przez Wydział krajowy sprawozdanie o zarządzie krajowym składem publicznym, obejmuje zamknięcia rachunkowe za lata 1900—3, przedstawia szczegółowo i dokładnie warunki działania, możność rozwoju i ogólne położenie tego zakładu krajowego i wykazuje Wydział krajowy, że jakkolwiek w tym okresie czasu administracja spełniała poruczone jej zadanie prawidłowo, to jednak wyniki finansowe są niepomysłne.

W czterolecie 1900—1903 jeden tylko rok 1901 dał nadwyżkę w dochodach, rachunki za lata 1900, 1902 i 1903 zamknięte zostały niedoborem. Ten ujemny rezultat jest wpływem i następstwem po części ogólnie europejskich koniunktur w handlu zbożowym po części skutkiem oddziaływania na ten handel u nas specjalnych czynników tkwiących w państwowej polityce handlowej i w naszych krajowych stosunkach. Brak świadomej celu i środków polityki handlowej, taryfowej i komunikacyjnej państwa odbija się na handlu zbożowym podobnie jak na innych gałęziach handlu austriackiego, a u nas potęguje ten ujemny wpływ brak zmysłu handlowego wśród społeczeństwa, brak organizacyi handlowej producentów-rolników i nieznajomości koniunktur handlowych. Zakład taki, jak publiczny skład krajowy nie może skutecznie z tymi wszystkimi czynnikami zastoju w handlu zbożowym walczyć, może tylko przy zrozumieniu i ocenieniu przez rolników korzyści, jakie skład zapewnia, oddziaływać łagodząco na niektóre czynniki, a to dając możność bezpiecznego przechowania zboża, ułatwiając kredyt na towar złożony w składzie przez wydawanie warrantów — dając możność korzystania z ulg taryfowych transportowych przy reekspedycjach, wreszcie uwalniając zboże zagraniczne od opłaty cła na granicy aż do chwili, kiedy zostanie ze składu sprzedane. Spełniając te zadania, powiększa skład zastęp handlarzy zboża, przez ułatwienie kredytu wytwarza u nich większą siłę kupną, wytwarza na targu większą konkurencyę a przez to jest użytecznym także dla producentów-rolników, którzy wprost i bezpośrednio z usług składu nie korzystają

Preliminarz wydatków wynosi na rok 1905	33 980 K
dochody preliminowane	34.035 „
pozostaje w dochodach nadwyżka	55 „

Komisya gospodarstwa krajowego wyraża zapatrywanie, iż należy dołożyć starań, by ten zakład krajowy ściślej związać z rolniczą produkcją kraju a przez to zapewnić mu stały rozwój. Może to zdaniem komisji nastąpić przez zwrócenie uwagi producentów na korzyści, jakie im zapewnia bezpośrednie korzystanie ze składu.

Wdział krajowy uznaje potrzebę nowej taryfy opłat za zboże, towary i czynności składu. Zdaniem Komisji gospodarstwa krajowego należałoby projekt taryfy uczynić przedmiotem opinii Towarzystw rolniczych w kraju. Opinia tych ciał, reprezentujących interesa rolnicze, winna być cenną wskazówką dla Wydziału krajowego w tej sprawie, a sformułowanie tej opinii może dać sposobność większego niż dotąd zainteresowania składem szerokich warstw rolników w kraju i zachęcić do korzystania z usług tego zakładu krajowego.

Komisja gospodarstwa krajowego zwraca uwagę Wydziału krajowego na konieczność przeprowadzenia studjum w celu zbadania, czy nie byłoby możliwem uzyskać dla zboża przewożonego do składu i wysyłanego ze składu na zachodnie targi Monarchii wydatniejszych niż dotąd ulg w kosztach przewozu. Sprawą tą nie zajmowano się od chwili założenia zakładu, a zbadanie, czy i jakie przywileje taryfowe mają inne podobne zakłady, może nie będzie bez korzyści dla krajowego składu. Zbadanie takie nie wymaga żadnych kosztów, da się bowiem przeprowadzić przez studjum taryfowych publikacyj urzędowych, którego dokonać może oddział taryfowy w krajowem biurze kolejowem.

Zarządzenia wydane przez Wydział krajowy po lustracji składu dokonanej w sierpniu b. r., uznaje Komisja za zupełnie trafne i słuszne. Polecenie dane Dyrekcji, by się starała więcej niż dotąd rozpowszechniać wśród interesowanych kół rolniczych i kupieckich wiadomość o istnieniu składu, przyczynić się może w pewnej mierze do ożywienia ruchu w składzie, z korzyścią dla interesowanych. Zarządzenia, mające na celu wprowadzenie należytej oszczędności w wydatkach na najem robotników w składzie i unormowanie stosunku z robotnikami, uważa Komisja za zupełnie odpowiednie i może jedynie zalecić, by Wydział krajowy przestrzegał ściśle wykonania tych zarządzeń. W tym celu koniecznem jest częstsze, niż dotąd, lustrowanie składu, dające sposobność czy to wyknięcia usterek, czy dostrzeżenia potrzeby reformy. Lustracje łatwiej i skuteczniej niż polecenia pisemne zapewnić mogą zarządowi składu potrzebną w przedsiębiorstwie handlowem sprężystość i przedsiębiorczość.

W myśl powyższych wywodów Komisja gospodarstwa krajowego wnosi :

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje sprawozdanie Wydziału krajowego o zarządzie krajowym składem publicznym, połączonym ze składem wolnym w Krakowie, do wiadomości.

Przewodniający :
Gorayski.

Sprawozdawca :
Adam Skrzyński.